

**w sprawie przyjęcia do realizacji Programu Wspierania Rodziny w Gminie Łukowica
na lata 2023-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40) oraz art. 179 ust. 2 w zw. z art. 176 pkt 1 ustawy z dnja 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 447

ze zm.) Rada Gminy Łukowica uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji Program Wspierania Rodziny w Gminie Łukowica na lata 2023-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łukowica.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2023 r.

**PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY**

mgr Klaudia Jasna-Wojtanowska

RADA GMINY
34-606 ŁUKOWICA
powiat limanowski
województwo małopolskie

Załącznik
do Uchwały Nr XXXIV/292/23
Rady Gminy Łukowica
z dnia 31 stycznia 2023 r.

PROGRAM

WSPIERANIA RODZINY

w Gminie Łukowica

na lata 2023 – 2025

Łukowica 2023

I. Wstęp

Rodzina jest początkiem i źródłem autentycznych kontaktów międzyludzkich. W niej tworzą się pierwsze więzy najpierw między rodzicami a dziećmi a potem między innymi ludźmi. Jest pierwszą grupą, w jaką wступujemy, od momentu przyjścia na świat. Dla młodego człowieka rodzina jest podstawowym elementem bez którego nie potrafiłby samodzielnie funkcjonować.

Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i nie potrafiących samodzielnie rozwiązać swoich sytuacji kryzysowych. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skierować nie tylko na problemy dziecka, ale należy skupić się na problemach całej rodziny. Wśród czynników, które prowadzą do dezintegracji rodziny należy wymienić; niski poziom kulturalny, intelektualny, niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców, zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niskie morale, często uzależnienia jednego lub obydwójga rodziców, przejawy agresji, maltretowanie a nawet znęcanie się nad dzieckiem. Często niekorzystne czynniki występują razem.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie trwanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i w konsekwencji umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Wszelkie działania podejmowane przez pracownika socjalnego jak również asystenta rodziny powinny zmierzać do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. Pracownicy instytucji pomocy społecznej nie mają zastępować rodziców w ich rolach, ale mają ich w tym wspierać i wspomagać.

Pozostawienie rodziny bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci.

W celu kompleksowego wsparcia rodziny tworzy się w Gminie Łukowica, Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025, jako zespół działań wszystkich instytucji niosących pomoc dziecku i rodzinie.

Podstawa prawna Programu.

Program Wspierania Rodzin Gminy Łukowica na lata 2023 - 2025 opracowany został w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.).

II. Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

Rodzina jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju. Rodzina, która przeżywa kryzys potrzebuje wsparcia. Pomoc możliwa jest dzięki współpracy służb zajmujących się wsparciem rodziny, dla których dobro dziecka jest najważniejsze.

W myśl Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Zgodnie z ustawą dziecko ma prawo do wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowania dziecka poza rodziną, opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, powrotu do rodziny, do utrzymania osobistych kontaktów z rodzicami (chyba że sąd postanowił inaczej), stabilnego środowiska wychowawczego, kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań, przekonań oraz zabawy i wypoczynku, pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia, ochroną przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka, informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości, ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem, poszanowaniem tożsamości religijnej i kulturowej.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w dwojaki sposób, w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Należy przy tym zaznaczyć, iż wspieranie rodziny prowadzone jest za jej zgodą i aktywnym udziałem. Praca z rodziną prowadzona jest w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego oraz organizowanie dla rodzin grup wsparcia.

W przypadku, gdy w rodzinie występują trudności opiekuńczo - wychowawcze, rodzinie na wniosek pracownika socjalnego może zostać przydzielony asystent rodziny, który prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Pracę asystenta rodziny organizuje ośrodek pomocy społecznej w gminie.

W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówka prowadzona przez gminę lub inny podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania, w formie opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej. Placówka wsparcia dziennego może zapewniać opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia sportowe i rozwój zainteresowań lub organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne,

logopedyczne lub indywidualne programy korekcyjne, psychokorekcyjne lub psychoprofilaktyczne lub realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych rodzina może ponadto zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina taka przy współpracy z asystentem rodziny, pomaga rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

W przypadku, gdy nie ma możliwości zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, dzieci kierowane są do pieczy zastępczej prowadzonej w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. Wówczas podejmuje się działania mające na celu zrealizowanie planu pracy z rodziną i dzieckiem, który pozwoli na krótkoterminowy pobyt dziecka poza rodziną biologiczną.

Zgodnie z art. 176 cytując ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, działania realizowane przez samorząd gminny to:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Analiza sytuacji rodzin na terenie Gminy Łukowica.

Gmina Łukowica jest gminą wiejską o charakterze głównie rolniczym. Położoną w południowo-wschodniej części powiatu limanowskiego, w województwie małopolskim. Gmina zajmuje powierzchnię 6 955 ha, w jej skład wchodzi 10 sołectw: Jadamwola, Jastrzębie, Łukowica, Młyńczyska, Owieczka, Przyszowa I i Przyszowa II, Roztoka, Stronie oraz Świdnik. Gmina Łukowica sąsiaduje z następującymi gminami: Limanowa, Kamienica, Łącko oraz Podegrodzie.

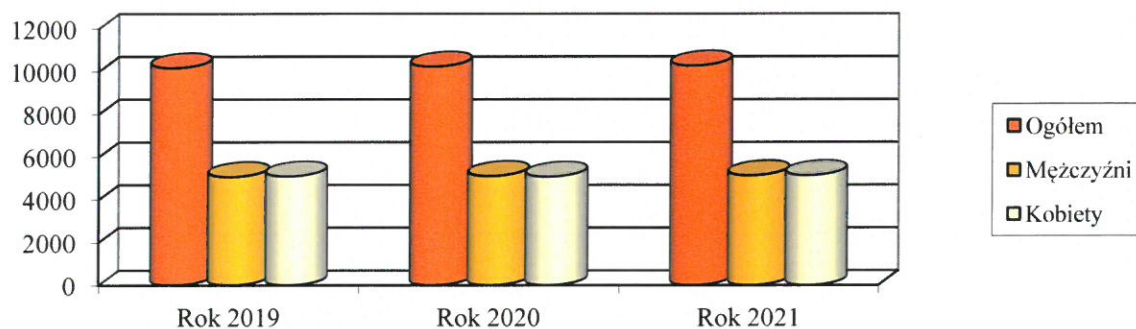
Liczba ludności w gminie Łukowica

Liczba ludności w Gminie Łukowica przedstawiała się w następujący sposób:

- W 2019 roku liczba ludności gminy Łukowica wynosiła 10 160 osób, w tym 5 069 mężczyzn i 5 091 kobiet.
- W 2020 roku liczba ludności wyniosła 10 222 osób, w tym 5 109 mężczyzn i 5 113 kobiet.
- W 2021 roku liczba ludności wyniosła 10 269, w tym 5 134 mężczyzn i 5 135 kobiet.

Wykres nr 1 przedstawia niewielkie zmiany demograficzne w ciągu 3 lat od 2019 roku do końca 2021. Liczba ludności z każdym rokiem nieznacznie rośnie.

Wykres nr 1. Liczba mężczyzn i kobiet w gminie Łukowica w latach 2019 - 2021

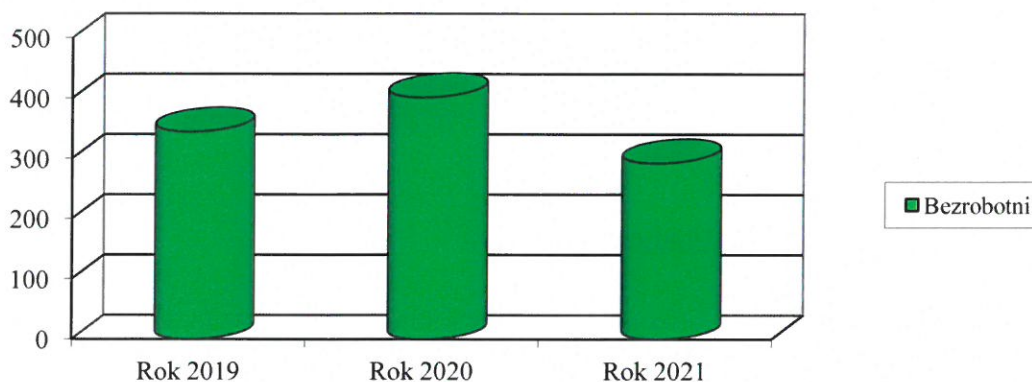
Liczba bezrobotnych w gminie Łukowica

Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy Łukowica przedstawiała się w następujący sposób:

- W 2019 roku liczba osób bezrobotnych wyniosła 344.
- W 2020 roku liczba osób bezrobotnych wyniosła 401.
- W 2021 roku liczba osób bezrobotnych wyniosła 292.

Analizując poniższy wykres zaobserwowano w ostatnim roku badania tendencję spadkową w ilości osób bezrobotnych.

Wykres nr 2. Liczba osób bezrobotnych w gminie Łukowica

IV. Diagnoza.

Do określenia zadań Programu Wspierania Rodziny niezbędne jest dokonanie analizy danych o osobach i rodzinach z terenu gminy objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Pomocą społeczną objętych było w 2019 r. 405 rodzin (1343 osoby w rodzinach), w 2020 r. 363 rodziny (1182 osoby w rodzinach) a w 2021 r. 309 rodzin (1008 osoby w rodzinach). Zauważalny jest niewielki spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia.

Tabela nr 1. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w latach 2019 -2021

Liczba dzieci w rodzinie	2019		2020		2021	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	52	191	36	127	33	116
2	91	379	74	308	51	210
3	55	281	55	281	56	288
4	23	142	29	181	21	134
5	10	72	4	30	7	52
6 i więcej	4	33	2	16	1	8

Źródło : opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łukowicy

Tabela wskazuje na niewielki spadek rodzin z jednym, dwójką dzieci wśród osób korzystających z pomocy społecznej. W pozostałych przedziałach liczba rodzin kształtuje się na porównywalnym poziomie.

Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, które stanowią przyczynę ubiegania się o wsparcie odzwierciedla poniższa tabela. Najczęstszą jest ubóstwo, tzn. dochody rodziny kształtujące się poniżej kryterium określonego w ustawie o pomocy społecznej, kolejnym niepełnosprawność, bezrobocie oraz rodziny w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze.

Tabela nr 2. Powody trudnej sytuacji życiowej

Powody trudnej sytuacji życiowej	2019	2020	2021
	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin
Ubóstwo	281	263	232
Bezdomność	3	2	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	49	58	74
Bezrobocie	180	161	143
Niepelnosprawność	87	77	69
Długotrwała choroba	98	77	70
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym:	3	5	2
Rodziny niepełne	1	3	1
Rodziny wielodzietne	1	0	0
Alkoholizm	7	5	4

Źródło : opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Łukowicy

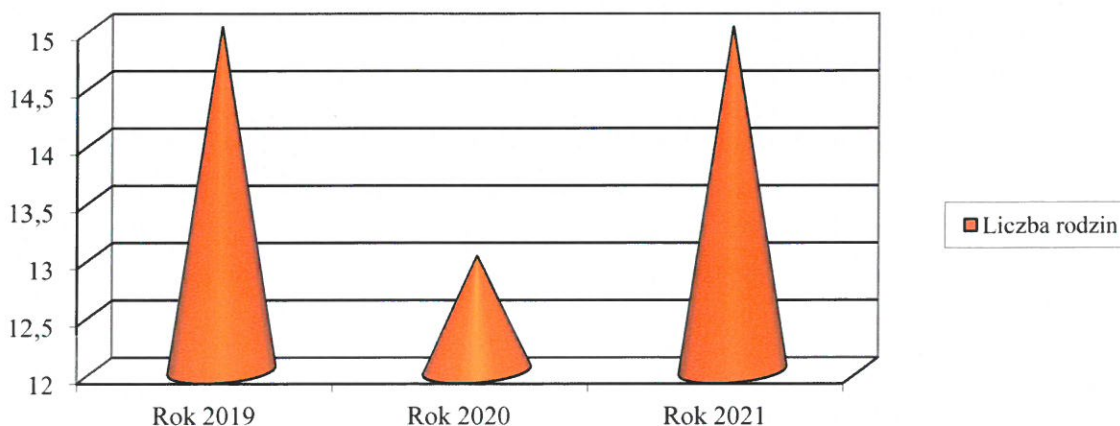
Rozkład rodzin korzystających z pomocy w podziale na powody korzystania z pomocy na przełomie trzech lat kształtuje się podobnie z tendencją spadkową w niektórych grupach.

Wsparcie specjalistów

W Gminie Łukowica w latach 2019 – 2021 rodziny zostały objęte profesjonalnym wsparciem i nadzorem specjalistów:

- 1) Asystenta Rodziny, jego rolą jest opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną, która wykazuje bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych.

Wykres nr 3. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny.

Analizując powyższy wykres możemy zaobserwować niewielki spadek w 2020 roku liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. W 2019 r. z usług asystenta korzystało 15 rodzin, w 2020 r. 13 rodzin natomiast w 2021 r. już 15 rodzin. Wiązać się to może z brakiem umiejętności gospodarowania środkami finansowymi, czasem oraz posiadanymi zasobami.

- 2) Kuratora Sądowego przy Sądzie Rejonowym, wydział Rodzinny i Nieletnich. Jego rolą jest kontrolowanie zachowania podopiecznego w miejscu zamieszkania. Współpracuje on z rodziną w zakresie opiekuńczo- wychowawczym.

Zdecydowana większość rodzin stale współpracuje z asystentem. Jeśli plan pracy z rodziną jest prawidłowo realizowany i widoczne są efekty oraz poprawa sytuacji rodziny, wówczas istnieje bardzo duże prawdopodobieństwo wycofania się asystenta, jednak nawet w sytuacji zakończenia współpracy, asystent nadal monitoruje rodzinę i jej bieżącą sytuację. Praca z rodzinami jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty pracy z rodzinami w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, otwarcia na otrzymane wsparcie, chęć wprowadzenia w swoim życiu zmian. Objęcie rodziny wsparciem asystenta nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Czynniki dysfunkcyjne, które negatywnie wpływają na funkcjonowanie rodziny nakładają na szeroko rozumianą kadrę pomocy społecznej stosowania pracy socjalnej ukierunkowania na zmiany negatywnych zachowań i poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej. W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami zachodzi konieczność udzielenia jej m.in. pomocy poprzez stworzenie systemu sprawnie funkcjonującego poradnictwa specjalistycznego. Mieszkańcy gminy mogą liczyć na wsparcie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.

Zdarzają się jednak sytuacje, że pomimo szeroko rozumianej pracy socjalnej świadczonej na rzecz rodziny zachodzi konieczność umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Konwencja o prawach dziecka ratyfikowana przez Polskę w 1991 roku stanowi, że „Dziecko pozbawione czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub, gdy ze względu na swoje dobro nie może pozostawać w tym środowisku, będzie miało prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Taka opieka może oznaczać adopcję, polegać na umieszczeniu w rodzinie zastępczej lub, gdy jest to niezbędne w odpowiedniej instytucji”. Powyższe prawo zapisane jest również w najwyższej rangi akcie normatywnym jakim jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, w której w art. 72 ust. 2 jest zapisane „dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych”.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej.

Pieczą zastępczą może być sprawowana w formie:

- 1) Rodzinnej
- 2) Instytucjonalnej.

Przez rodzinną pieczę zastępczą rozumie się rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe) oraz rodzinne domy dziecka.

Instytucjonalna piecza zastępcza to : placówki opiekuńczo – wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Pieczą zastępczą objęte są dzieci w przypadku niemożności zapewnienia im opieki i wychowania przez rodziców. Jest to przejściowa forma opieki nad dzieckiem. Na terenie Gminy Łukowica w 2022 roku tą formą wsparcia objęte były 4 rodziny.

Z dniem 1 stycznia 2012 roku, gminy rozpoczęły współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej. 10% kosztów pobytu dziecka w pieczy zastępczej w pierwszym roku, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej o 50% w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

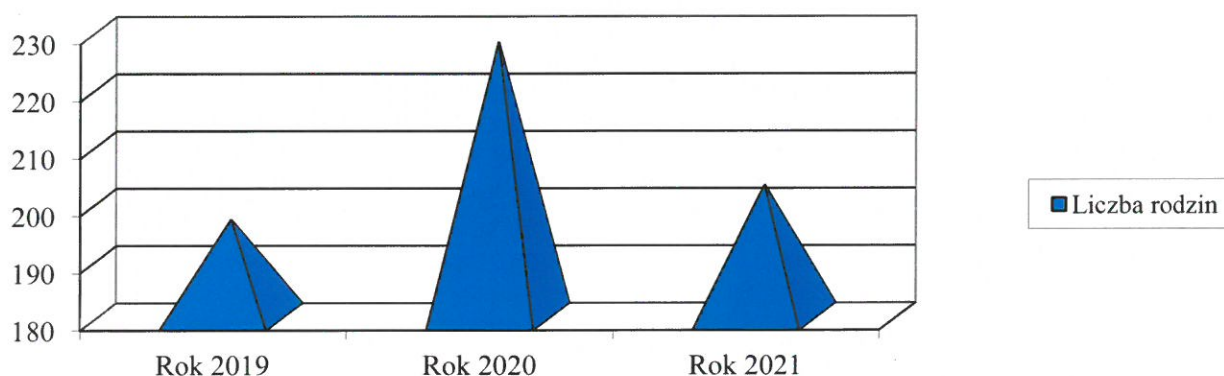
Programy spierające funkcjonowanie rodzin.

Uchwałą nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 roku został ustanowiony wieloletni rządowy program „**Posilek w szkole i w domu**” na lata 2019 - 2023, w ramach którego:

- w 2019 roku zostało objętych wsparciem w ramach programu „Posilek w szkole i w domu” 197 rodzin.
- w 2020 roku zostało objętych wsparciem w ramach programu „Posilek w szkole i w domu” 228 rodzin.
- w 2021 roku zostało objętych wsparciem w ramach programu „Posilek w szkole i w domu” 203 rodziny.

Podsumowując poniższy wykres, stwierdza się, że w badanym okresie zauważa się nieznaczny spadek w ostatnim roku.

Wykres nr 4. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia w ramach programu "Posilek w szkole i w domu".

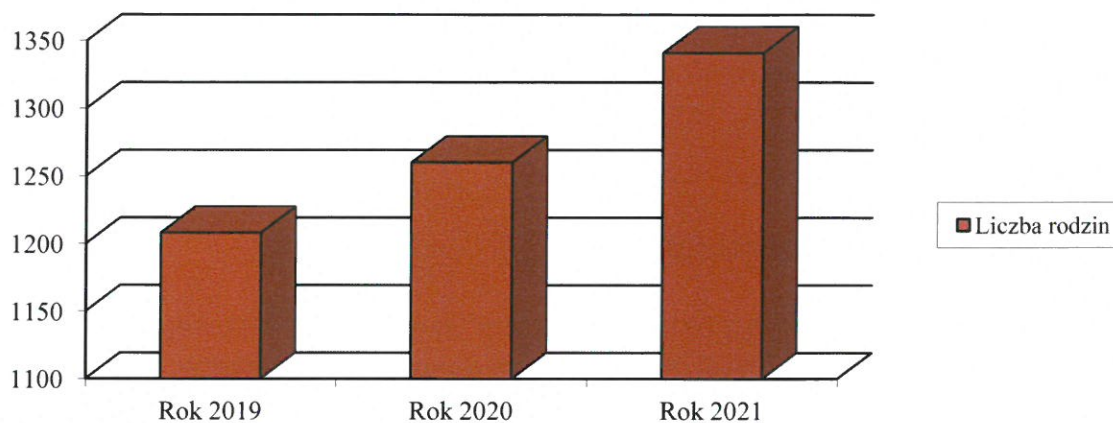

Program **Rodzina 500 +** jest finansowym fundamentem wsparcia rodzin. Program wszedł w życie 1 kwietnia 2016 roku i przyczynił się do znacznej poprawy sytuacji materialnej rodzin. W gminie Łukowica z takiej formy pomocy skorzystało:

- w 2019 roku – 1 208 rodzin,
- w 2020 roku – 1 260 rodzin,
- w 2021 roku – 1 341 rodzin.

W badanym okresie obserwujemy tendencje wzrostową liczby rodzin objętych świadczeniem 500 +.

Wykres nr 5. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych w gminie Łukowica

Z powyższych analiz wynika, że problem związany z zagrożeniem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej na terenie gminy Łukowica jest widoczny. Dlatego tak bardzo istotne jest podjęcie stosownych rozwiązań, które będzie miało na celu zapobieganie rozszerzaniu się problemu jak również jego systematycznemu niwelowaniu. Udzielenie pomocy nie powinno ograniczać się tylko do sytuacji kryzysowych. Należy podejmować działania o charakterze prewencyjnym, profilaktycznym. Głównym zadaniem i istotą działań pomocowych powinno być przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. Należy pamiętać, że rodzina jest podstawową komórką, w której odbywa się naturalny proces kształtowania się osobowości wszystkich członków rodziny ze szczególnym uwzględnieniem dzieci. Należy dać im szansę na wzrastanie i uczenie się prawidłowych relacji rodzinnych i szczęśliwe dzieciństwo.

Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Współdziałanie instytucji pracujących na rzecz dziecka i rodziny, ✓ doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny, ✓ zintegrowany system przeciwdziałania przemocy w Gminie: zespół interdyscyplinarny, ✓ profesjonalna praca pracowników socjalnych, ✓ funkcjonowanie na terenie gminy placówek służby zdrowia, ✓ funkcjonowanie placówek oświatowych na terenie gminy, ✓ spadek liczby osób objętych pomocą społeczną, ✓ aktywne zaangażowanie w problemy społecznymi władz samorządowych ✓ zaradność, pracowitość i przedsiębiorczość mieszkańców, ✓ wspieranie rodzin w codziennym funkcjonowaniu przez asystenta rodziny, ✓ systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mimo spadku bezrobocia, w dalszym ciągu brak wystarczającej ilości miejsc pracy na terenie gminy, ✓ uzależnienie od pomocy społecznej, ✓ ograniczenie środków finansowych z budżetu Państwa na zadania realizowane przez gminę, ✓ brak rodzin wspierających, ✓ niewystarczający dostęp do poradnictwa specjalistycznego, ✓ brak lokali mieszkalnych z przeznaczeniem na lokale socjalne, komunalne dla rodzin potrzebujących, ✓ brak ośrodków wsparcia, ✓ brak wczesnej diagnostyki problemów rodziny, ✓ Brak wolontariatu ✓ Niewystarczające środki finansowe na szerszą skalę działań na rzecz rodziny ✓ Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych ✓ Pogłębiający się kryzys rodziny, przejmowanie pewnych funkcji rodziny przez państwo.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ✓ wzmocnianie współpracy z instytucjami wspierającymi rodzinę, ✓ umieszczanie dzieci poza rodziną tylko w skrajnych sytuacjach, ✓ wzrost świadomości jaką wartość niesie za sobą rodzina, ✓ rosnąca świadomość społeczna, ✓ zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia rodziny i dziecka. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Postrzeganie GOPS-u jako instytucji udzielającej jedynie pomocy finansowej, ✓ brak chęci współpracy i zaangażowania ze strony rodzin, ✓ wzrost kosztów utrzymania rodzin, ✓ przerzucanie przez rodziców odpowiedzialności za wychowanie i edukację na instytucje, ✓ złożoność problemów rodzin, ✓ degradacja wartości rodzinnych, ✓ degradacja relacji rodzinnych

V. Cele Programu.

Cel główny:

**WSPARCIE RODZIN Z TERENU GMINY ŁUKOWICA
W SZCZEGÓLNOŚCI DLA PRZEŻYWAJĄCYCH
TRUDNOŚCI W SPRAWACH OPIEKUŃCZO -
WYCHOWAWCZYCH**

Cele szczegółowe:

**Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych poprzez podnoszenie
kompetencji wychowawczych rodziców oraz wyrównywanie
szans edukacyjnych dzieci**

**Pomoc finansowa dla rodzin zagrożonych wykluczeniem
społecznym spowodowanym ubóstwem, bezrobociem,
niepełnosprawnością i innymi czynnikami**

Wzmocnienie rodzin poprzez poradnictwo oraz ich aktywizację

Zadania realizowane w ramach Programu.

Cele szczegółowe:

1. Pomoc finansowa dla ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością:

Zadania	Realizatorzy/ partnerzy	Sposób realizacji	Planowany termin realizacji
Świadczenie pomocy społecznej dla rodzin żyjących poniżej kryterium dochodowego.	GOPS	Informowanie rodziców o możliwości korzystania z pomocy, wypłata zasiłków celowych	2023-2025
Zapewnienie dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin, posiłków w szkole i przedszkolu, także w okresach wolnych od nauki.	GOPS	Pomoc w formie opłacenia posiłków w ramach rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023" w wyjątkowych sytuacjach także w formie zasiłków na żywność.	2023-2025
Udzielenie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków szkolnych.	GOPS	Wypłata stypendiów	W zależności od potrzeb
Współorganizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży z ubogich rodzin, w formie stacjonarnej i w formie kolonii letnich.	UG, GOPS, GKRPA, organizacje pozarządowe	Dofinansowanie organizatorów wypoczynku przez Urząd Gminy i GKRP, dofinansowanie w formie zasiłków celowych przez GOPS,	W okresie wakacji
Wsparcie materialne rodzin, wzmacnianie kompetencji członków rodzin w każdym przedziale wiekowym	UG, GOPS	Tworzenie i współorganizowanie programów osłonowych, projektów oraz działań mających na celu wsparcie materialne rodzin.	2023-2025

2. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych:

Zadania	Realizatorzy/ partnerzy	Sposób realizacji	Planowany termin realizacji
<p>Rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi: Praca socjalna polegająca na min. na diagnozie deficytów w pełnieniu ról rodzicielskich, zaniedbań wychowawczych, opiekuńczych. Ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, w szkole i w środowisku rówieśniczym</p>	<p>GOPS, szkoły, sąd rodzinny, GKRPA.</p>	<p>Wizyty środowiskowe przeprowadzane przez pracowników socjalnych. Monitorowanie sytuacji szkolnej i relacji rówieśniczych. Kontakt z pedagogiem szkolnym, kuratorem. Zapewnienie rodzinom pomocy asystenta rodziny.</p>	<p>2023-2025</p>
<p>Prowadzenie profilaktycznej i edukacyjnej działalności informacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.</p>	<p>GOPS, GKRPA, szkoły.</p>	<p>Organizowanie spotkań, szkoleń tematycznych dla rodziców w szkołach, udostępnienie dla ogółu mieszkańców informacji o instytucjach niosących pomoc w tym zakresie.</p>	<p>2023-2025</p>
<p>Promocja i realizacja programów profilaktycznych, skierowanych do rodziców i dzieci.</p>	<p>GOPS, GKRPA, szkoły, policja, organizacje pozarządowe.</p>	<p>Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, zajęć profilaktyczno-wychowawczych i socjoterapeutycznych. Udział instytucji z terenu gminy w kampaniach, programach i projektach tematycznych wspierających rodzinę. Organizowanie, dofinansowywanie spotkań i akcji informacyjnych w szkołach.</p>	<p>2023-2025</p>
<p>Objęcie rodzin wsparciem w rozwiązywaniu problemów życiowych.</p>	<p>UG, GOPS, GKRPA,</p>	<p>Tworzenie programów osłonowych. Podejmowanie działań mających na celu wsparcie rodzin w rozwiązywaniu ich problemów życiowych.</p>	<p>2023-2025</p>

3. Wyrównywanie szans edukacyjnych:

Zadania	Realizatorzy/ partnerzy	Sposób realizacji	Planowany termin realizacji
Współpraca ze szkołą i przedszkolem w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych.	GOPS, szkoła, przedszkole	Współpraca z pedagogiem szkolnym, wychowawcami.	2023-2025
Wspieranie dzieci w rozwijaniu uzdolnień organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych.	GOPS, UG, szkoły, organizacje pozarządowe.	Projekt socjalny, wsparcie materialne w postaci zasiłków na pokrycie kosztów dla rodzin, finansowanie stypendiów i programów wspierających.	2023-2025
Promowanie aktywności młodego pokolenia poprzez wspieranie wolontariatu.	GOPS, szkoły, organizacje pozarządowe.	Organizowanie spotkań i akcji promocyjnych wolontariatu. Wykorzystywanie w praktycznej działalności wolontariatu	2023-2025

4. Wzmocnienie struktury rodziny:

Zadania	Realizatorzy/partnerzy	Sposób realizacji	Planowany termin realizacji
Współpraca z podmiotami kształtującymi i pracującymi na rzecz rodzin w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.	GOPS, GKRPA, PCPR, PUP, szkoły, policja, organizacje pozarządowe	Organizowanie różnych form spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży i ich rodzin, udział w kampaniach i projektach promujących - na rzecz umacniania wartości rodziny. Środowiskowe spotkania rodzin w celu umacniania więzi rodzinnych poprzez wymianę doświadczeń międzypokoleniowych.	2023-2025

VI. Monitoring i ewaluacja.

Monitorowanie programu to działanie mające za zadanie zbieranie i analizowanie informacji odnośnie założonych celów. Wyniki pozwalają na bieżąco oceniać, poprawiać i aktualizować założenia programu.

Ewaluacja ukierunkowana jest na zbieranie informacji dotyczących jakości i adekwatności wyników. To sposób na sprawdzenie tego, czy program spełnia swoją funkcję w odniesieniu do potrzeb konkretnej grupy ludzi. Pomaga także zidentyfikować słabe strony projektu aby uniknąć ich w przyszłości.

Gminny Program Wspierania Rodzin jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny.

Wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów:

- 1) Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.
- 2) Liczba osób w tym dzieci korzystających z rządowego programu „Posiłek w domu i w szkole”.
- 3) Liczba rodzin (osób) korzystających z innych systemów wsparcia dla rodzin: Karta Dużej Rodziny,
- 4) Liczba udzielonych stypendiów o charakterze socjalnym.
- 5) Liczba udzielonych zasiłków szkolnych (losowych).
- 6) Liczba dzieci biorących udział w koloniach dofinansowywanych przez Kuratorium Oświaty, GOPS, GKRPA,
- 7) Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi objętymi pracą socjalną.
- 8) Liczba rodzin, które skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa.
- 9) Liczba osób objętych pomocą asystenta rodziny.
- 10) Liczba form wsparcia działających na terenie gminy.

VII. Spodziewane rezultaty.

- 1) Poprawienie funkcjonowania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej.
- 2) Podniesienie poziomu kompetencji wychowawczych i rodzicielskich, zwiększenie motywacji i aktywności własnej rodziców o podejmowaniu pozytywnych zmian.
- 3) Zwiększenie wsparcia terapeutycznego, psychologicznego, prawnego i socjalnego dla rodzin.
- 4) Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci z rodzin znajdujących się trudnej sytuacji materialnej.
- 5) Zwiększenie wykorzystania własnych zasobów przez rodziny.
- 6) Podniesienie jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące Program,
- 7) Propagowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego, rozwijania zainteresowań wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców,
- 8) Zwiększenie ilości programów, projektów realizowanych na rzecz dziecka i rodziny.
- 9) Zwiększenie koordynacji działań instytucji i organizacji społecznych na poziomie lokalnym oraz pełniejsze wykorzystanie społecznego potencjału.

VIII. Sposób kontroli realizacji programu.

- 1) W terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt przedstawia Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.
- 2) Sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

IX. Finansowanie i koordynacja.

1. Zakłada się, że program finansowany będzie ze środków:
  - budżetu Gminy,
  - budżetu Państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych gminy
  - innych funduszy, programów i źródeł.
2. Środki finansowe na realizację programu planowane będą przez poszczególnych realizatorów Programu, aby w sposób jak najskuteczniejszy zostało wykonane założone zadanie.
3. Program będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łukowicy.

X. Zakończenie.

Gminny program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin i poprawy jakości życia rodzin z Gminy Łukowica. Rodzinie należy stworzyć warunki do samodzielnego zmierzenia się z problemami, z którymi się boryka, tak aby mogła normalnie funkcjonować w społeczeństwie. Wspieranie rodzin zakłada, że przy pomocy osób zewnątrz, rodzina będzie w stanie przezwyciężyć sytuację kryzysową.

Zadania określone w programie będą realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości z uwzględnieniem podmiotowości dziecka i rodziny przy współpracy instytucji i podejmowaniu skoordynowanych działań na rzecz rodzin z terenu Gminy Łukowica.